

Sygn. VPa 68/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2013 roku

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim,

Wydział V w składzie:

Przewodniczący: SSO Beata Łapińska

Sędziowie: SSO Mariola Mastalerz (spr.), SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant: st.sekr.sądowy Marcelina Machera

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) w R.

przeciwko S. K. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda (...) w R.

od wyroku Sądu Rejonowego w Bełchatowie IV Wydziału Pracy

z dnia 21 grudnia 2012r. sygn. IV P 265/12

1. oddała apelację,

2. zasądza od powoda (...) w R. na rzecz pozwanego S. K. (1) kwotę 900,00 (dziewięćset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą.

Sygn. akt V Pa 68/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 13 lipca 2012 roku działający w imieniu powoda (...) w R. pełnomocnik wniósł o zasądzenie od pozwanego S. K. (1) kwoty 33.510,06 zł tytułem nienależnego pozwanemu świadczenia oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 21 grudnia 2012 roku, wydanym w sprawie IV P 265/12, Sąd Rejonowy – Sąd Pracy w Bełchatowie oddalił powództwo w całości.

Sąd Rejonowy ustalił, że wyrokiem z dnia 11 września 2009 roku Sąd Rejonowy w Bełchatowie zasądził od pozwanego (...) w R. poprzednio (...) w R. na rzecz powoda S. K. (1) kwotę 50.000,- zł z ustawowymi odsetkami od dnia 11 marca 2009 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 1.800,- zł kosztów zastępstwa procesowego.

Na skutek apelacji od tego wyroku Sąd Okręgowy Sąd Pracy Ubezpieczeń w P. wyrokiem z dnia 3 marca 2010 roku zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego i obniżył zasądzone od pozwanego (...) w R. poprzednio (...) w R. na rzecz powoda S. K. (1) do kwoty 41.052,73 zł, oddalając powództwo w pozostałej części.

Pod koniec marca 2010 roku na konto pozwanego wypłynęła kwota 48.854 zł.

W dniu 14 czerwca 2010 roku z konta pozwanego została przelana na rzecz córki M. M. kwota 10.000 zł

W dniu 16 czerwca 2010 roku z konta pozwanego została przelana na rzecz syna J. K. dwukrotnie kwota po 20.000 zł

Powyższe kwoty zostały darowane zarówno przez S. K. (1) i S. K. (2).

W dniu 5 sierpnia 2010 roku została wniesiona skarga kasacyjna.

Powyższy odpis pełnomocnik pozwanego otrzymała w dniu 11 sierpnia 2010 roku.

Na skutek wniesionej kasacji został uchylony wyrok Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim i przekazano temuż Sądowi sprawę do ponownego rozpoznania.

Na skutek orzeczenia Sądu Najwyższego Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim zmienił orzeczenie Sądu Rejonowego Bełchatowie obniżając wysokość odszkodowania do kwoty 13.491,74 zł.

Zarządzeniem nr (...) Prezesa Zarządu — Dyrektora generalnego (...) S.A. uregulowało tryb postępowania w sprawach roszczeń o odszkodowania byłych pracowników (...) S.A. za zaniżone emerytury w związku z procesem weryfikacji.

Powyższe okoliczności nie budziły wątpliwości sądu pierwszej instancji. Zostały one ustalone o niekwestionowane przez strony dokumenty załączone przez stronę.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie i podlegało oddaleniu na podstawie art. 409 kc w związku z art. 300 kp.

Zdaniem Sądu uchylenie lub zmiana prawomocnego wyroku sprawia, że spełnione na jego podstawie świadczenie jest nienależne w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego (orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 29 grudnia 2005 roku I CA 1062/05).

Podał, że przepisy kodeksu pracy nie przewidują instytucji możliwości zwrotu nadpłaconego świadczenia. Jednakże przepis art. 300 kpc w kwestiach nienormowanych w kodeksie pracy umożliwia stosowanie przepisów kodeksu cywilnego. Zgodnie z 405 kc każdy, kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości.

W ocenie Sądu Rejonowego, przepis ten statuuje zasadę zwrotu korzyści majątkowej, która została uzyskana kosztem innej osoby. Sytuacja ta następuje w przypadku wzrost majątku po jednej stroni kosztem drugiej, przy czym zarówno zubożenie jak i wzbogacenie wywołane są tą samą przyczyną. Następnie Sąd rejonowy po przywołaniu poglądów doktryny jak i orzeczeń Sądu najwyższego dotyczących możliwości stosowania art. 405 kc, wskazał ostatecznie, że każda ze stron zajmowała inne stanowisko w zakresie obowiązku zwrotu.

W świetle szeroko cytowanych przepisów i cytowanego orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 29 grudnia 2005 roku I CA 1062/05, Sąd Rejonowy wskazał, że co do zasady przyjmuje się obowiązek zwrotu bezpodstawnej uzyskanej korzyści, jednakże przepisy kodeksu cywilnego przewidują możliwość wygaśnięcia obowiązku zwrotu, określone w art. 409 kc. Po przywołaniu treści tego przepisu podał, że przesłankami wygaśnięcia obowiązku zwrotu są zużycie lub utrata korzyści, dokonujące się w kwalifikowany i obiektywny sposób, a także brak świadomości okoliczności wskazujących na istnienie obowiązku zwrotu. Nie każde jednak zużycie lub utrata prowadzi do wygaśnięcia zwrotu, ale tylko takie, które w sposób wymierny i dający się obiektywnie ustalić powoduje ustanie

wzbogacenia, a nadto nie towarzyszy mu określony stan wiedzy wzbogaconego. Z przedstawionych sądowi pierwszej instancji dokumentów w postaci umów darowizny jak i wyciągu z konta bankowego pozwanego, które prowadzone jest wspólnie z żoną niewątpliwie wynikało, że na dzień dowiedzenia się w wpłynięciu Skargi kasacyjnej pozwany nie posiadał żadnej z kwoty otrzymanego odszkodowania. Pieniądze podarował swojemu synowi i córce. W sumie na dzień 16 czerwca 2010 roku w ten sposób rozdysponował całą kwotę uzyskaną z odszkodowania. Pieniądzy tych nie wykorzystał nawet w minimalnym zakresie w celu zaspokojenia własnych potrzeb. W ocenie Sądu Rejonowego, pozwany wyzbywając się uzyskanego odszkodowania w dniu 14 i 16 czerwca 2010 roku, nie miał powodu do uważania, że należność mu się należy bowiem roszczenie zostało spełnione na skutek wydania prawomocnego orzeczenia Sądu Okręgowego. Do chwili uzyskania wiadomości o złożeniu skargi kasacyjnej nie wiedział, że jest spór między stronami w zakresie wysokości należnego odszkodowania co w ocenie sądu rejonowego, potwierdziła dobrowolna zapłata należnego mu odszkodowania. Następnie Sąd Rejonowy wskazał, że istnienie okoliczności uzasadniających przyjęcie po stronie wzbogaconego świadomości obowiązku zwrotu powoduje powstanie po jego stronie odpowiedzialności za przypadkową utratę lub pogorszenie korzyści. Do czasu uzyskania wiedzy o zaskarżeniu orzeczenia Sądu Okręgowego z dnia 3 marca 2010 roku o którym mógł dowiedzieć się po dniu 11 sierpnia 2010 roku nie można było według Sądu rejonowego, pozwanemu przypisać świadomości obowiązku zwrotu rozporządzenia korzyścią uzyskaną na podstawie prawomocnego wyroku. (wyrok SN z 25 stycznia 1971 r., I CR 552/70, OSNC 1971, nr 9, poz. 161). Mając powyższe okoliczności na uwadze sąd rejonowy doszedł do przekonania, że obowiązek wydania korzyści wygasł na podstawie art. 409 kpc.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości apelacją pełnomocnik powoda.

Skarżący zarzucił wyrokowi:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 409 kc w związku z art. 410 kc oraz art. 300 kp poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu przez Sąd I instancji braku powinności po stronie pozwanego liczenia się z obowiązkiem zwrotu nienależnego świadczenia otrzymanego od powoda podczas jego wyzbywania się, a co za tym idzie wygaśnięcia obowiązku pozwanego w zakresie wydania tego świadczenia powodowi, jak również polegającą na przyjęciu braku wzbogacenia po stronie pozwanego poprzez wyzbycie się uzyskanej od powoda korzyści majątkowej

- w sytuacji gdy otrzymane przez pozwanego świadczenie zostało zrealizowane przez powoda na podstawie prawomocnego wyroku sądu II instancji, następnie uchylonego w wyniku wniesienia od niego skargi kasacyjnej, co spowodowało odpadnięcie podstawy tego świadczenia, z czym pozwany miał obowiązek liczenia się;

• art. 409 kc w związku z art. 410 kc oraz art. 300 kp poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu przez Sąd I instancji braku powinności po stronie pozwanego liczenia się z obowiązkiem zwrotu nienależnego świadczenia otrzymanego od powoda w sytuacji realizacji przez niego prawomocnego wyroku Sądu II instancji, od którego wniósł następnie skargę kasacyjną, co w konsekwencji czyni niemożliwym realizację wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie tryb. z dnia 12.01.2010r. (Sygn. akt V Pa 160/11), zapadłego wskutek wniesienia przez powoda wspomnianej skargi kasacyjnej od poprzedniego niekorzystnego dla niego wyroku tegoż Sądu z dnia 03.03.2010r. /Sygn. akt VP 130/09/, co podważa zasadę prawa do egzekucji prawomocnych wyroków sądu oraz czyni czysto iluzoryczną konstytucyjnie zagwarantowaną zasadę prawa do sądu oraz zasadę zaskarżalności orzeczeń sądowych;

2. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, a w szczególności: art. 233 § 1 kpc, poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, polegające na braku rozważenia przez Sąd I instancji w sposób wszechstronny, racjonalny, zgodny z zasadami doświadczenia życiowego oraz logicznego rozumowania materiału dowodowego zebranego w sprawie i wyciągnięcie z niego błędnych oraz sprzecznych ze sobą wniosków, co w rezultacie doprowadziło Sąd do uznania, że pozwany, wyzbywając się nienależnego świadczenia otrzymanego od powoda, nie miał obowiązku liczenia się z jego zwrotem, a przez to nie ma obowiązku jego wydania powodowi oraz, że pozwany poprzez wyzbycie się świadczenia otrzymanego od powoda nie jest już wzbogacony - w sytuacji gdy otrzymane przez pozwanego świadczenie zostało zrealizowane przez powoda na podstawie prawomocnego wyroku

sądu II instancji, następnie uchylonego w wyniku wniesienia od niego skargi kasacyjnej, co spowodowało odpadnięcie podstawy tego świadczenia, z czym pozwany miał obowiązek liczenia się.

Mając na uwadze powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego IV Wydział Pracy w Belchatowie poprzez uwzględnienie powództwa w całości, względnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu IV Wydział Pracy w Belchatowie oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik pozwanego wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

Przede wszystkim chybiony jest zarzut naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. Skuteczne postawienie tego zarzutu wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął Sąd wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena Sądu.

Skarżący, pomimo formalnego wskazania w apelacji zarzutu naruszenia prawa procesowego, w żaden sposób zarzutu tego nie uzasadnił, a jego treść sprowadza się do kwestionowania uznania przez Sąd Rejonowy, iż pozwany wyzbywając się nienależnego świadczenia nie miał obowiązku liczenia się z jego zwrotem oraz, że przez wyzbycie się świadczenia nie jest już wzbogacony. Tak zredagowany zarzut z istoty swej jest powtórzeniem zawartych w apelacji zarzutów naruszenia praw materialnego. Z treści apelacji nie wynika, by skarżący podważał ustalenia Sądu co do faktu poczynienia przez pozwanego darowizn pieniężnych na rzecz dzieci, zarówno co do daty dokonania tych czynności, formy przekazania kwot oraz ich wysokości.

Za nieuzasadnione uznać należy także zarzuty naruszenia praw materialnego czyli art. 410 § w związku z art. 409 KC i art. 300 KP w zakresie, w jakim skarżący wiąże je z błędnym jego zdaniem przyjęciem przez Sąd pierwszej instancji, że pozwany nie miał obowiązku liczenia się ze zwrotem otrzymanych korzyści, pomimo iż wiedział, że powód wywiódł nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci skargi kasacyjnej. Aby uznać trafność tego zarzutu, należałoby bowiem przyjąć, iż samo tylko wniesienie przez stronę, od której zasądzono świadczenie prawomocnym wyrokiem, skargi kasacyjnej od tego wyroku spełniałoby warunek, o którym mowa w art. 409 in fine KC. Zgodnie z treścią tego przepisu, obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa jednakże wówczas, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu.

Rozważania w tym zakresie wypada rozpocząć od przypomnienia, że świadczenie spełnione na podstawie wyroku, nawet nieprawomocnego, ale wykonalnego, nie jest od razu świadczeniem nienależnym w rozumieniu art. 410 § 2 KC, lecz staje się nim dopiero wtedy, gdy odpadnie jego podstawa wskutek uchylenia lub zmiany tego wyroku. Takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 23 czerwca 2005 r., II PK 288/04 (OSNP 2006, nr 9-10, poz. 146) oraz dnia 4 kwietnia 2008 r., I PK 247/07 (OSNP 2009, nr 17-18, poz. 223) i nie jest ono kontestowane w judykaturze. Należy również dodać, iż gdy świadczenie zostaje spełnione w wykonaniu orzeczenia sądu, owo orzeczenie stanowi podstawę prawną świadczenia, a ten, kto je spełnił, nie może skutecznie twierdzić, że nie był do świadczenia zobowiązany, że zobowiązanie to w chwili świadczenia nie istniało (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2003 r., III CKN 1211/00). W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalił się także pogląd, iż uzyskanie korzyści na podstawie nieprawomocnego wyroku stwarza powinność liczenia się z obowiązkiem zwrotu korzyści (por. powołane wcześniej wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 23 czerwca 2005 r., II PK 288/04 oraz dnia 4 kwietnia 2008 r., I PK 247/07). Powinność tę usuwa jednak prawomocność orzeczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 1977 r., I PRN 146/77 oraz z dnia 25 stycznia 1971 r., I CR 552/70, OSNC 1971, nr 9, poz. 161). Wątro

również przywołać stanowiska Sądu Najwyższego zajęte w wyroku z dnia 13.04. z 2011, V CSK 332/10, O.: L., zgodnie z którym, spełnione na podstawie prawomocnego wyroku świadczenie nie staje się nienależnym z chwilą uchylecia tego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania; skutek taki następuje z dniem uprawomocnienia się wyroku oddalającego powództwo, wydanego po ponownym rozpoznaniu sprawy.

W ocenie Sądu Okręgowego, w sytuacji wniesienia skargi kasacyjnej przez stronę przeciwną, powinnośc liczenia się przez stronę uzyskującą korzyść na podstawie prawomocnego wyroku, istnieje od dnia powzięcia wiadomości o złożeniu skargi kasacyjnej czyli od dnia doręczenia jej odpisu tej skargi. To z kolei prowadzić musi do wniosku, iż strona, która rozporządziła korzyścią majątkową, uzyskaną na podstawie prawomocnego wyroku, w czasie od daty uprawomocnienia się tego wyroku do chwili uzyskania wiadomości o przyjęciu do rozpoznania wniesionej od niego skargi kasacyjnej, nie ponosi ujemnych następstw przewidzianych w art. 409 in fine KC. Sąd Okręgowy podziela tym samym stanowisko wyrażone w tym zakresie przez Sąd pierwszej instancji.

W okolicznościach faktycznych rozpoznawanej sprawy, ustalonych przez Sąd I instancji, skarga kasacyjna od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 3 marca 2010 roku wydanego w sprawie VPa 130/09 (I VP 50 /09) została złożona w dniu 5 sierpnia 2010 roku, natomiast jej odpis został doręczony pełnomocnikowi pozwanego w dniu 11 sierpnia 2012 roku. Do tego czasu , jak wynika z ustaleń Sądu Rejonowego pozwany zużył przekazaną mu przez powoda w marcu 2010 rok kwotę, wynikającą z prawomocnego wyroku.

W świetle przytoczonych wyżej rozważań prawnych, należy zatem w pełni podzielić stanowisko Sądu Rejonowego, iż pozwany wyzbijając uzyskanej się korzyści, w postaci przekazania w formie darowizny kwot pieniężnych na rzecz pełnoletnich dzieci w dniach 14 i 16 czerwca 2010 roku , nie musiał liczyć się z obowiązkiem zwrotu należności stronie powodowej w rozumieniu art. 409 in fine KC.

Za niezasadne uznać należy zarzut apelującego także , co do błędnego przyjęcia przez Sąd i instancji, iż zużycie przez pozwanego uzyskanego świadczenia, poprzez przekazanie darowizn pieniężnych na rzecz syna i córki, skutkuje uznaniem, iż pozwany korzyść zużył w taki sposób, że nie jest już wzbogacony.

Oceniając ten zarzut, należy przypomnieć, że w doktrynie przyjmuje się, iż art. 409 KC jest wyjątkiem od przewidzianej w art. 405 KC ogólnej zasady obowiązku zwrotu, dlatego przepis ten nie może być przedmiotem wykładni rozszerzającej (por. Adam Szpunar, glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 14 lipca 1998 r., III CKN 578/97, OSP 1999 nr 4, poz. 85). Przepis ten wprowadza zasadę aktualności wzbogacenia, obciążając zubożonego ryzykiem utraty wartości wzbogacenia przez uzyskującego korzyść. W orzecnictwie Sądu Najwyższego za utrwalony należy uznać pogląd, iż zużycie lub utrata korzyści bezpodstawnie uzyskanej powoduje według art. 409 KC wygaśnięcie obowiązku zwrotu świadczenia tylko wtedy, gdy zużycie lub utrata korzyści nastąpiły w sposób bezproduktywny, konsumpcyjny, tj. gdy wzbogacony, w zamian tej korzyści, nie uzyskał ani korzyści zastępczej ani zaoszczędzenia wydatku, gdy wydatek miał miejsce tylko dlatego, że uprzednio uzyskał on korzyść, bez której nie poczyniłby tego wydatku. Jeżeli natomiast w zamian za użytą korzyść wzbogacony uzyskał do swojego majątku jakąkolwiek inną korzyść majątkową (np. mienie czy zwolnienie z długu, który w ten sposób spłacił), nie można uznać, że nie jest już wzbogacony, bowiem w wyniku dokonania tego wydatku, w jego majątku pozostaje korzyść w postaci zwiększenia aktywów bądź zmniejszenia pasywów. (por. wyrok SN z 20.06. 2012 r., I CNP 76/11.O.: L., uzasadnieni wyroku SN, z 5.10. 2012, I PK 86/12 ,O.: L., wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 24.01.2013, V ACa 678/12, O.: L..

W uzasadnieniu wyroku z dnia z 5 października 2012, I PK 86/12 (powołanego wyżej) Sąd Najwyższy stwierdził min., iż dyspozycja art. 409 KC musi być analizowana w świetle reguły art. 406 KC, albowiem nie może być mowy o nieistnieniu wzbogacenia, jeżeli wzbogacony uzyskał jakikolwiek ekwiwalent w związku z wyzbyciem się lub zużyciem korzyści, przy czym w tej sytuacji jego obowiązek ograniczy się co do zasady do wydania korzyści zastępczej. Przypadki zużycia lub utraty wzbogacenia, powodujące odpadnięcie wzbogacenia, muszą ograniczyć się zatem do tych tylko sytuacji, kiedy nastąpiło to bezproduktywnie, a więc bez uzyskania jakiegokolwiek ekwiwalentu czy też innej korzyści dla majątku wzbogaconego. Korzyść ta może nastąpić chociażby w związku z uniknięciem koniecznego wydatku, który musiałby być poniesiony z majątku wzbogaconego. Dzieje się tak na przykład w przypadku

zapłaty długu wzbogaconego w stosunku do jego wierzyciela, gdyż powstaje wtedy dla majątku wzbogaconego korzyść odpowiadająca wartości umorzonego zobowiązania. Obowiązek zwrotu wzbogacenia nie wygasa, jeżeli zapłata wspomnianego długu nastąpiłaby także wtedy, gdyby nie uzyskano wzbogacenia; wówczas za korzyść dla majątku wzbogaconego należy uznać samo zaoszczędzenie wydatku, który na ten cel musiałby być poniesiony. Nie można zatem mówić o utracie wzbogacenia, jeśli wzbogacony zużył korzyść w taki sposób, że zaoszczędził sobie wydatku. Tutaj możliwe jest wyróżnienie kilku odmiennie ocenianych sytuacji. Wzbogacony jest nadal ten, kto zużył korzyść na pokrycie wydatków koniecznych, takich jak zapłata wymagalnego długu (np. spłata kredytu) czy podatku. Inaczej kształtuje się ocena zużycia korzyści na pokrycie wydatków niekoniecznych i zbytkownych (np. wykonanie zobowiązania naturalnego, wyjazd na wycieczkę w celach rozrywkowo-rekreacyjnych). W takich sytuacjach można przyjąć dalsze trwanie wzbogacenia tylko o tyle, o ile wzbogacony poniósłby dany wydatek nawet wówczas, gdyby nie uzyskał bezpodstawnej korzyści. Kto więc zamierzał wcześniej np. pojechać na wycieczkę, ten musiałby za nią zapłacić; jeżeli zużył na to bezpodstawną korzyść, jego wzbogacenie trwa nadal w postaci zaoszczędzonych pieniędzy. Jeżeli natomiast ktoś dokonuje dodatkowego wydatku wyłącznie dlatego, że uzyskał dodatkowy dochód, to jego wzbogacenie wygasa, niczego bowiem nie zaoszczędził - gdyby nie uzyskał bezpodstawnej korzyści, nie zdecydowałby się np. pojechać na wycieczkę.

Wydatki konieczne, związane z bieżącym utrzymaniem (bieżące konieczne wydatki konsumpcyjne), traktowane są w doktrynie niejednolicie. Przez niektórych autorów jako niepodlegające wydaniu korzyści lub zwrotowi jej równowartości, przez innych jako zaoszczędzenie wydatków, które i tak musiałby zostać poniesione z innych źródeł.

Wydatki, których nie można uznać za konieczne, a zostały poniesione przez wzbogaconego, np. opłacenie kosztów szkoleń, studiów, udziału w konferencjach, traktowane są odmiennie od wydatków konsumpcyjnych. W przypadku tych wydatków należy przyjąć wygaśnięcie obowiązku wydania korzyści w tych sytuacjach, gdy ich poniesienie związane było z uzyskaniem wzbogacenia, a więc kiedy wzbogacony dokonał ich w przekonaniu, że w jego sytuacji majątkowej (którą oceniał błędnie) stać go na to. Obowiązek zwrotu wartości bezpodstawnego wzbogacenia utrzyma się, jeśli tego rodzaju wydatki poniesione zostały niezależnie od wspomnianej oceny, bowiem wtedy wzbogacenie będzie istnieć w postaci uzyskanych oszczędności.

Podzielając w pełni powyższy pogląd Sądu Najwyższego i odnosząc je do realiów przedmiotowej sprawy, nie sposób przyjąć, by pozwany zużywając przekazane przez stronę powodową środki pieniężne nadal był wzbogacony. Jak wynika z zeznań pozwanego, oraz jego żony przesłuchanej w charakterze świadka, darowizny na rzecz syna i córki poczynili tylko dlatego, że dostali te pieniądze, gdyż wcześniej „nigdy takich pieniędzy nie mieli”. Przemawia to za uznaniem, iż gdyby pozwany nie otrzymał spornej kwoty od pozwanego, wydatków tych nie czyniłby, nie doszło zatem z jego strony do zaoszczędzenia wydatków.

Wobec powyższego na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono jak w punkcie pierwszym wyroku.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą znajduje uzasadnienie w treści art. 98 k.p.c. oraz § 2 ust. 1 i 2 w zw. z § 6 pkt 5 oraz § 11 ust. 1 pkt 2 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 490).